

## DECIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Maria Ghervas, Ion Druță

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Angela Gheorghîța,  
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Angelei Gheorghîța  
împotriva Luciei Gheorghîța cu privire la încasarea sumei,  
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, prin care a  
fost respins apelul declarat de către reprezentantul Angelei Gheorghîța, avocatul  
Ilie Gîlca și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 22  
februarie 2016,

### c o n s t a t ă:

La data de 11 septembrie 2014, Angela Gheorghîța a depus cerere de  
chemare în judecată împotriva Luciei Gheorghîța cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, a fost căsătorită cu Radu  
Gheorghîța, care este fiul Luciei Gheorghîța, iar la data de 30 aprilie 2011,  
căsătoria între ei a fost desfăcută.

Menționează că, la data de 15 martie 2011, a încheiat cu pârâtul contractul  
nr. 3790 privind împărțirea averii comune a soților dobândită în timpul căsătoriei,  
autenticat notarial de către notarul public Daniela Țurcan.

Afirmă că, la data de 03 iulie 2013, Radu Gheorghîța a primit de la ea, fără  
nici un temei legal sau contractual, suma de 11184711 lei, fapt confirmat prin  
recipisa întocmită și semnată personal de către Radu Gheorghîța.

Susține că, conform recipisei semnată și întocmită de către Radu Gheorghîța,  
ultimul a primit de la companiile, care sunt conduse de către ea, suma de  
11184711 lei din suma de un milion de dolari SUA, care îi revine.

Declară că, Radu Gheorghîța a primit banii personal de la ea și nicidecum de  
la o oarecare companie, prin urmare, banii urmează să-i fie restituiți ei.

Relevă că, la momentul transmiterii mijloacelor bănești la data de 03 iulie  
2013, nu avea nici o obligație față de Radu Gheorghîța, fiind divorțată de acesta  
încă în anul 2011, tot în acel an au partajat pe cale amiabilă averea obținută în  
timpul căsătoriei cu el, iar careva obligații morale sau de alt gen nu a avut față de  
Radu Gheorghîța.

Invocă că, la data de 30 ianuarie 2014, Radu Gheorghîța a decedat, iar în urma decesului, declarație de acceptare a moștenirii au depus fiica Ana-Lucia Gheorghîța și mama Lucia Gheorghîța, dosarul succesoral fiind gestionat de notarul public Daniela Țurcan.

Menționează că, la data de 08 iulie 2014, s-a adresat notarului public Daniela Țurcan cu cerere, prin care a solicitat succesorilor executarea obligației de restituire a sumei de 11184711 lei, cererea în cauză fiind transmisă pârâtei Lucia Gheorghîța la data de 31 iulie 2014, fapt confirmat prin cererea întocmită de aceasta, însă a refuzat să o execute, motiv ce a determinat-o să înainteze prezenta cerere de chemare în judecată.

Susține că, Lucia Gheorghîța a accepta succesiunea și urmează să primească în proprietate 1/2 cotă-parte din toată averea succesorală a defunctului, prin urmare, aceasta urmează să efectueze plata unică, care este echivalentă cu o jumătate din suma totală a obligației de 11184711 lei, și anume, suma de 5592355 lei, dar nu mai mult de costul averii succesurale primite.

Solicită încasarea de la pârâtă a sumei de 5 592 355 lei.

Totodată, reclamanta a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, prin aplicarea sechestrului pe sumele bănești de pe orice cont bancar și/sau pe alte bunuri mobile sau imobile ce au aparținut defunctului Radu Gheorghîța, inclusiv pe bunurile care se aflau în casele pentru păstrarea valorilor la BC „Moldinconbank” SA, filiala „Kiev”, mun. Chișinău, str. Kiev,9/1 și BC „Energbank” SA, filiala „Ciocana Nouă”, mun. Chișinău, str. Mircea cel Bătrîn,4/4, caseta P6, închiriate de defunctul Radu Gheorghîța, ce nu va depăși valoarea acțiunii de 5592355 lei și interzicerea notarului public Daniela Țurcan de a elibera pe numele Luciei Gheorghîța certificat de moștenitor legal pentru averea rămasă după decesul lui Radu Gheorghîța.

Prin încheierea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 16 septembrie 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2014 a fost admisă cererea de asigurare a acțiunii.

Prin hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 22 februarie 2016 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. Au fost anulate măsurile de asigurare a acțiunii aplicate prin încheierea din 16 septembrie 2014.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017 a fost respins apelul declarat de către reprezentantul Angelei Gheorghîța, avocatul Ilie Gîlca și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 16 iunie 2017, Angela Gheorghîța a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate, bazate pe interpretarea eronată a normelor de drept material și a probelor din dosar.

Menționează că, instanța de apel a examinat cererea de apel contrar prevederilor art. 240 alin. (3) CPC, depășind vădit pretențiile sale.

Susține că, instanța de apel și-a motivat în cea mai mare parte decizia prin faptul că, înscrisul din 03 iulie 2013 nu corespunde exigențelor art. 210 și art. 211

din Codul civil, dar ea nici nu pretinde că a fost întocmit un act juridic, care să producă anumite efecte juridice, la care să fi convenit în prealabil cu Radu Gheorghiuța.

Afirmă că, banii au fost transmiși lui Radu Gheorghiuța, deoarece avea nevoie de ei, ea primind în schimb promisiunea că o va înscrie în calitate de asociat al întreprinderii pe care intenționa Radu Gheorghiuța să o înregistreze.

Declară că, dovadă de primire a banilor de către Radu Gheorghiuța servește recipisa anexată la materialele dosarului, alte acte juridice civile care ar fi produs anumite efecte juridice, nefiind întocmite.

Invocă că, ea a suferit o pierdere, iar încasarea acestei sume din contul Luciei Gheorghiuța, care a primit-o fără nici un temei legal, în temeiul normelor ce reglementează regimul juridic de îmbogățire fără justă cauză, este unicul mijloc de a-și recupera pierderea.

Relevă că, faptul transmiterii banilor anume de către ea lui Radu Gheorghiuța poate fi dedus din aceea că originalul recipisei se află la ea, iar Radu Gheorghiuța nu ar fi semnat vreodată că a primit așa sumă, fără să o primească în realitate.

Menționează că, sintagma „dintr-un milion ce mi se revine” nu are relevanță atât timp cât partajul averii proprietate comună în devălmășie a avut loc pe cale amiabilă, în baza unui contract, de către părți nefiind înaintate careva pretenții.

Susține că, banii transmiși lui Radu Gheorghiuța sunt ai ei personali, lucru care poate fi dedus din textul recipisei.

Mai relevă că instanța de apel a făcut trimitere la art. 8 din Codul civil, dar nu a coroborat corect această normă legală cu circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența normei date.

Consideră că, sunt inaplicabile și zadarnice toate argumentele aduse de către instanța de apel referitor la condițiile de valabilitate a actului juridic, la caz fiind relevant art. 1389 alin. (1) din Codul civil, instanța de apel urma să verifice dacă în speță a avut loc sau nu îmbogățirea fără justă cauză a defunctului Radu Gheorghiuța.

Afirmă că, instanța de apel și-a motivat decizia luând în considerație doar declarațiile intimei Lucia Gheorghiuța, care nu a prezentat careva probe pertinente, concludente și utile.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 08 noiembrie 2017 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

Prin referința depusă la data de 04 decembrie 2017 reprezentantul Luciei Gheorghiuța, avocatul Angela Colțov a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c<sup>1</sup>) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimițând pricina spre rejudecare în

prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f).

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. d) și alin. (5) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces. Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, recurenta Angela Gheorghîța a fost căsătorită cu Radu Gheorghîța, care a fost fiul intimatei Lucia Gheorghîța, căsătoria fiind desfăcută la 30 aprilie 2011.

De asemenea, s-a constatat că, la data de 15 martie 2010, între Radu Gheorghîța și Angela Gheorghîța a fost încheiat contractul privind împărțirea averii comune a soților dobândită pe parcursul căsătoriei.

Conform recipisei întocmită și semnată de către Radu Gheorghîța la data de 03 iulie 2013, acesta a primit de la companiile conduse de către Angela Gheorghîța suma de 11184711 lei din suma de un milion de dolari SUA, ce i se cuvine.

La data de 30 ianuarie 2014, Radu Gheorghîța a decedat.

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 07 februarie 2014, Lucia Gheorghîța a depus la biroul notarial declarație de acceptare a succesiunii rămase după decesul lui Radu Gheorghîța, iar la data de 08 iulie 2014, Angela Gheorghîța a depus la biroul notarial declarație-cerere, prin care a solicitat acceptarea cererii de satisfacere a pretențiilor sale față de moștenitorii lui Radu Gheorghîța Radu și atenționarea moștenitorilor, care au acceptat succesiunea după decesul acestuia, despre pretențiile sale și obligațiile acestora cu privire la satisfacerea acestor pretenții.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Angela Gheorghîța a solicitat încasarea de la Lucia Gheorghîța a sumei de 5 592 355 lei.

Instanțele judecătorești, fiind investite cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, instanțele judecătorești au încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) CPC, judecătorul, în faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare, soluționează problema intervenirii în proces a coreclamanților, copârâților și intervenienților.

Astfel, din prevederile legale enunțate rezultă că, la etapa pregătirii cauzei pentru dezbaterile judiciare, judecătorul află de la părțile în proces care persoane pot fi interesate în cauză și posibilele pretenții din partea lor, iar stabilind persoanele interesate pe cauză, este în drept să soluționeze problema intervenirii acestora în proces.

Actele cauzei, însă, denotă faptul că, prima instanță, în faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare, nu a stabilit persoanele interesate pe cauză și nu a soluționat problema intervenirii lor în proces. Or, din materialele dosarului rezultă că, moștenitorii averii lui Radu Gheorghîța, decedat la data de 30 ianuarie 2014, sunt mama acestuia, Lucia Gheorghîța și fiica acestuia, Ana-Lucia Gheorghîța.

Instanța de recurs reiterează că, dreptul de acces la un tribunal prevăzut de art. 6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu este unul absolut, el poate fi supus unor restricții. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului indică că, instanțele de judecată naționale trebuie să se asigure că restricțiile aplicate nu resping sau nu reduc accesul oferit unei persoane în așa fel sau într-o asemenea măsură încât însăși esența dreptului să fie afectată. Mai mult, o restrângere a dreptului nu va fi compatibilă cu art. 6 §1 dacă nu urmărește un scop legitim și dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. Dreptul de acces la un tribunal este prejudiciat în esența sa atunci când reglementările nu mai servesc scopurilor securității juridice și buneii administrări a justiției, ci constituie un fel de barieră care împiedică justițiabilul să obțină examinarea în fond a cauzei sale de către o instanță judecătorească competentă (cauza Cornea contra Republicii Moldova, hotărârea CEDO din 22 iulie 2014, definitivă la 22 octombrie 2014).

Astfel, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (hotărârea CEDO din 25 februarie 1982, în cauza Campbell și Fell versus Regatul Unit) și din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (hotărârea CEDO din 09 octombrie 1979 în cauza Airey versus Irlanda).

Reieșind din cele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră imposibilă corectarea erorii admise de către prima instanță, în condițiile procedurii prevăzute de către legislația procesuală.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural de către instanțele ierarhic inferioare, eroare care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a trimite cauza spre rejudecare în prima instanță.

La rejudecarea cauzei, prima instanță urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să adopte o hotărâre întemeiată și legală, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c<sup>1</sup>) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Angela Gheorghîța.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017 și hotărârea Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 22 februarie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Angelei Gheorghîța împotriva

Luciei Gheorghita cu privire la încasarea sumei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Chișinău (sediul central), de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,  
judecătorul  
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Maria Ghervas

Ion Druță

Luiza Gafton

Mariana Pitic